

מסורת הש"ם

(א) פסחים ז: שקלים פ"ו מ"ב. (ב) בני אדם. רש"ל. (ג) ונעלם בדגל. (ד) וע"י בראש"ש גי' אחרת, (ה) ע"י רש"ל, (ו) ס"א בנענח בכתם, (ז) ס"א,

»

הגהות הגר"א

[א] גמ' דשמיך. ג"כ גירסת המג"ם דשמים (ועומ"ש רבינו בח"מ ס"י רמ ס"ק כז). [ב] תוס' ד"ה דשמיך ס"י וי"ל כו'. ג"כ ע"י הגר"א בשם ראב"יה:

»

לעזי רש"י

אשטרל"א
[איטירילי"ש. שניצם, שריכים. פלט"א. מטיל מחבת.

»

מוסף רש"י

דשתיך. לתולדות היולא מן הכסף וצנע"ו ריו"ל (שבת סה). א"ו: שהעלה מלודה (תענית ח).
מעות שנמצאו לפני סוחרי בזמה לעולם מעשר. רוב אולי בשר צירושלים כל ימות השנה ממעות מעשר שני הן, לפי שלא היו מספיקין לאכול כל מעות מעשר שני שלחן הרגל ונתתן אותם לגני העיר טבוחת האלה וכן אוליין בקדושתן ועיקר אילנות מעות מעשר שלמים היו מביאין מהן, כדקד"ל במנחות (פג). הלכך לוקחין מהן כהמות, דכל זמן שיש לו מעות מעשר אינו מוציא מעות חולין, ואפי"ג דאכלא למימר שגח מיד המוכר נפלו ומעות חולין הן, ספק איסורא לחומרא (פסחים טז).
בהר הבית חולין. ואפילו בשעת הרגל שיש מעות מעשר מרויחין צירושלים ממעות חולין, לא מספיקין להו במעשה, דאוליין בתר רובא דשחא ואמרינן לאו האידנא נפול אלא קודם הרגל (שם). ובירושלים בשאר ימות השנה חולין. דרוב מעות העיר חולין, בשעת הרגל הכל מעשר. כדמפרש טעמא, מה טעם בשעת הרגל מעשר ולא אמרינן קודם הרגל נפול כדאמין כגמלאין ביה הביט, הוראיל רשוין ירושלים, עשוין להתכבד בכל יום. תפני הטעי, ואם נפול קודם הרגל הוו משתכחי בשעת כיבוד, אכל הר הבית מתוך שהוא משופע והיות מכבדת ומשפרי ועוד שאין אדם נכנס באפק שעל רגליו, ואינו עשוי להתכבד, אלמא בכל דבר העשוי להתכבד אמרינן קמאי קמאי אדורי (שם).

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

דשתיך טפי. העלו חלודה רבה דכולי האי לא שציק להו: **סנינא**. הנמצא באחד מחורי הכותל: **בתר קפא**. אזיל אי קמיה לגיו בני הבית נתנוהו שם אי קתא לצר בני רשות הרבים נתנוהו שם שכן דרך אחיזתו. וכן כיסא בתר שגזיה אשטרל"א בלע"ז: **באודרא**. מוכין: **נסכא**. פלט"א של כסף:

ממולא. מן החפץ שמחזיק כל רוחב

הכותל: **לא לריכא דמשפע**. הכותל

לחד גיסא: **מסו דסימא**. צחי

הגובה היה מחילה ואשתפוכי אשתפוך לצד הנמוך קמ"ל: **לפני סוחרי כהמה**. צירושלים: **לעולם**. בין בשעת הרגל בין שלא בשעת הרגל: **מעשר**. שרוב

בשר הנאכל צירושלים מעשר לפי

שאין אדם שהיה צירושלים עד שיאכל כל מעשרותיו ונותן מעות מעשר

לעני העיר או לאוהביו יושבי העיר

ורוב הוצאות מעשר לוקחין בהן

בהמות לשלמים כדגמר שם שם

מעשר משלמים במסכת מנחות

(דף פג). **וכהר הביט חולין**. ואפילו

בשעת הרגל ואע"פ שרוב מעות

שבציר מעשר שעולי רגלים מביאין

מעות מעשרותיהן לאכלם לא שבקינן

רובא דשחא ואוליין בתר רגל אלא

אמר' מלפני הרגל נפלו כאן וחולין

הן: וצירושלים. בשאר שווקים שבה:

בשאר ימות השנה חולין. דרוב מעות

שבציר חולין: **ובשעת הרגל מעשר**.

שרוב מעות העיר מעשר: ואמר רב

שמעיה בר זעירא מאי טעם. צירושלים

בשעת הרגל מעשר ולא אמר' מלפני

הרגל נפלו כדאמרן בהר הבית:

ושוקי ירושלים עשוין להסכנד ככל

יוס. ואם נפלו שם לפני הרגל כבר

מלאום מכבדי השוק. אכל הר הבית

אין צריך להמכנד בכל יום שאין טיט

ועפר קולטו שם מתוך שהוא משופע

ועוד שאין אדם נכנס שם במנעל

ובאבק שעל רגליו: **אלמא**. דבצר

שעשוי להסכנד אמרין קמאי קמאי

אלו והני אחריני יניחו: **הא נמי**.

סתם שוכר בית כשהוא יוצא מחפש

כל זמיותיו ונוטל את שלו ויוצא ונימא

האחרונים שכחוהו ש' כדמלא האחרונים:

לשגשג ישראל. צבת אחת וכל שכן אם היו עובדי כוכבים ומי שנפל

ממנו מיאש דלא ידע ממאן נבעי: **פונדק**. מקום שעובדים ושבים לנים

לילה אחד ונסים: **ואפילו ברוב ישראל**. דעביד דמיאש ולא סמיך

דליהדרו נהליה דלא מפלגי בין דבר שיש בו סימן לאין בו סימן:

שגשה עובדי כוכבים. אידיי דנקט שגשה גבי ישראל נקט נמי גבי

עובדי כוכבים וה"ה חד ובלבד שיהא אחרון: **אפילו סימא לשגשה**

ישראל. ולא תפשוט דהלכה כרשב"א דכי פליגי רבנן עליה

היכא דנפלה במקום שהרבים מצויין דלא ידע להו לכולהו דסבר

האובד ומימר אמר ההוא דאשכח לא ידע ממני נפלה ולכשיגיע

הרגל יכריז עליה ואתן סימן ואטול אכל הכא דידע להו

לכולהו ותבענהו ולא אודו איאוש' מיאש מימר אמר כו':

אמרי קמיהו. אמרתי לפניהם: **והשפא ליהדרו**. בתמיה:

נקיטנא

בגומא שלא נמצא ע"י כיבוד כדמוכה פ"ק דפסחים (דף ז. וס) גבי תיבה שנשתמשו בה מעות מעשר וחולין דאע"ג שכיבד התיבה אזלינן בתר רוב מעות שנשתמשו שם ולא בתר בתרא כשנמצאו בגומא ויש לומר שיש גומא שנזדקת על ידי כיבוד כדאמר פרק דס

גדה (גדה וז: וס ד"ה בגומא) ויש גומא שהיא עמוקה או סדק שהוא עמוק שאינו נזדק ע"י כיבוד כי היאהא דפסחים ומתני' דקתני מלא

בתוך הבית לא משמע שמלא בסקד עמוק או בגומא עמוקה כל כך שלא יוכל לו למצוא בשעת כיבוד:

לשרישה עובדי כוכבים. בפחות משלשה לא מקרי רוב ומיירי שעדיין ישנם צבית דאי לאו הכי הוי דבעל הבית שהוא בתרא:

אפילו תימא לשרישה ישראל. מלמיה דבר קפרא מפרש דאמר לשלשה בני אדם מיירי אפי' בשלשה ישראל ואפילו רבנן

דאמרי ברוב ישראל חייב להכריז הכא הוי שלו כדמפ' דמתיאש וא"ת ולמה לי שלשה בתרי ובעל הבית סגי דכל אחד יאמר מצירו לקחה

כדאמר בסמוך גבי ראה סלע שנפלה משלשה וי"ל דלא סגי בפחות משלשה דאימר דמאחד מן השוכרים אבד והם אינם מושידים את בעל

הבית ולכן אין האובד מתיאש דסבור ודאי מצירו לקחה ויחזירו לו ז' (ועי"ל דבעי לאוקמי אפילו אין בעל הבית עמהם):

בבא מציעא

כו.

דשתיך. וא"ת וליקמי ליה מצירו לצעל הגל או לצעל הכותל

[ב] וי"ל דאין חצר קונה דבצר שיכול להיות שלא

ימצאנו לעולם כמו הכא שהוא מולנע בעובי הכותל וכן מוכח לקמן

(עמוד ג) דמן מלא בחנות ובשולחנות הרי אלו שלו ואין מצירו קונה

לחנוני או לשולחני לפי שהמעות הם

דצר קטן ואין סופו הוה לימצא וכן

לקמן (דף סו.) דקאמר לא שנו אלא

בלוקח מן התגר דאז הוי שלו ולא

אמר' דקנה אותם תגר כשהיה

ברשותו: **בבותר** חדש מחציו

ולחזין שרו. וא"ת והא אמרינן ספק

הינוח לא יטול ועוד דהכא כי נמי

נטל להוי מקום סימן ויכריז ועוד

דמשמע דמתני' מיירי אפילו ביש בו

סימן דצגמרא הוה צעי לאוקמי

מתני' בסכין וכיס אלא מחמת פירכא

אחריתי מוכין לה באודרא ונסכא

וי"ל דאיירי בשתיך דומיא דכותל ישן

ומסתמא כבר נקשו צעלים ולא

מצאו ונתייאשו אכל מחזיו ולפניהם

של צעל הבית דאינו שוכח חפציו

ימים רבים:

בתוך הבית הרי אלו שרו. מיירי

שמלא צוה העינין שנראה

שהוא אציה: **וניזף בתר בתרא**.

דהיינו צעל הבית דמסתמא לעולם

הוא דר צביתו עם השוכרים וטרם

שהלכו חפשו חפציהם וכבדו הבית

ולא שכחו דצר ואין לתלות המציאה

שהיא שלהם אלא בצעל הבית שעדיין

נשאר צביתו באחרונה כגון מעות

דתלינן בתר בתרא לפי שמכבדין

השווקים בכל יום ואפילו אין בו

סימן דאין צעל הבית מתיאש מה

שמפסיד צביתו כסבור שימצאנו היום

או למחר כיון שאין נכרים עמו

דריס צביתו וכי משני שעשה פונדק

לשגשה בני אדם אפילו כי יש סימן

מתיאש: **לעולם מעשר**. ואין

לתלות דמן המוכרין נפלו וכבר מעות

חולין הן שנמחללו על הבהמה דאוליין

בתר לוקחין דהוו רובא דמוכר אחד

מוכר לכמה בני אדם ועוד דמוקמינן

להו אחזקה דהוי מעשר: **בהר הבית לעולם חולין**. וא"ת והא

אמרינן פרק הרוואה (גירסת דף פג:) לא יכנס אדם בהר הבית

במעות הצרורים לו בסדינו א"כ מסתמא של הקדש הם ונפלו מן

המציאין ללשכה בניסן וי"ל דאין אסור ליכנס אלא במעות הצרורים

לו בסדינו בפרהסיא דנראה שנושא אותם לסחורה וגנאלי הוא

וכענין זה אפילו של הקדש אסור אכל ז' בידו אפילו הם של חולין

מותר ליכנס [ועיין תוס' פסחים ז:].

עשוין להתכבד בב" יום. וא"ת והלא אין מתכבדות אלא

בשציל שרצים שלא יטמאו הטהרות ולא בשציל המעות

ובגדה (דף וז: וס ד"ה ש"מ) מוכח דמצוי דאינה בחזקת בדוקה

משרצים אע"פ שכבדוהו אינו מועיל כיון שלא בדקו משרצים

בשעת כיבוד וי"ל כיון שבדקין משרצים שלא יהא אפילו עצם

בכעדשה אי אפשר שלא ימצא מעות אם היו שם:

הבא נמי קמא קמא אוי"ר איה. וא"ת ולוקי מתני' כגון שנמצא

גבי תיבה שנשתמשו בה מעות מעשר וחולין דאע"ג שכיבד התיבה אזלינן בתר רוב מעות שנשתמשו שם ולא בתר בתרא כשנמצאו בגומא ויש לומר שיש גומא שנזדקת על ידי כיבוד כדאמר פרק דס

גדה (גדה וז: וס ד"ה בגומא) ויש גומא שהיא עמוקה או סדק שהוא עמוק שאינו נזדק ע"י כיבוד כי היאהא דפסחים ומתני' דקתני מלא

בתוך הבית לא משמע שמלא בסקד עמוק או בגומא עמוקה כל כך שלא יוכל לו למצוא בשעת כיבוד:

לשרישה עובדי כוכבים. בפחות משלשה לא מקרי רוב ומיירי שעדיין ישנם צבית דאי לאו הכי הוי דבעל הבית שהוא בתרא:

אפילו תימא לשרישה ישראל. מלמיה דבר קפרא מפרש דאמר לשלשה בני אדם מיירי אפי' בשלשה ישראל ואפילו רבנן

דאמרי ברוב ישראל חייב להכריז הכא הוי שלו כדמפ' דמתיאש וא"ת ולמה לי שלשה בתרי ובעל הבית סגי דכל אחד יאמר מצירו לקחה

כדאמר בסמוך גבי ראה סלע שנפלה משלשה וי"ל דלא סגי בפחות משלשה דאימר דמאחד מן השוכרים אבד והם אינם מושידים את בעל

הבית ולכן אין האובד מתיאש דסבור ודאי מצירו לקחה ויחזירו לו ז' (ועי"ל דבעי לאוקמי אפילו אין בעל הבית עמהם):

שנפל

עין מושפט

גר מצוה

עב א מיי פט"ו מהל'

גולה ואבדה הל' ז

סמג עשין עד טוש"ע ח"מ

ס"י רם סעיף א:

עב ב ג מיי שם הל' ט י

טוש"ע שם סעיף ב:

עד ד מיי שם הל' ט

טוש"ע שם סעיף א:

עוד ה מיי פ"ו מהל'

מעשר שני הלכה י:

עו ו ז מיי פט"ו מהל'

גולה ואבדה הל' יא

ועיין בהשגות ונזמ"מ

ובכ"מ סמג עשין עד

טוש"ע ח"מ ס"י רם סעיף

ג:

»

»

רבינו הגנאל

הוזהמה. דשתיך טפי עלה

בהן סיג הרבה. כלומר

משנים רבות הם נתונים

בהו המקום לפיכך עלה

[בהן סיג]. פי' קתא יד

הסכין נקרא קתא שנצי

רצועות שהכיס קשור

בהן. שהרצועות נקראות

שנצי: מתניתין דקתני מצא

בכותל חדש מחציו לחוץ

למוצאו מחציו ולפניהם

לבעל הבית אוקימנא

באודרא ונסכא דלית להו

לא קתא ולא שנצי וכן כל

כיצא בהן. אם משכירו

לבות זה לאחרים אפי'

מצא בתוך הבית הרי

אלו שלו אוקמה רב

נחמן בשעשאו פונדק

ואפי' לא עשאו אלא

לשלשה ישראל הרי אלו

שלו מאי טעמא ההוא

דנפל מצני נתישא. ואודא

רב נחמן לטעמיה דאמר

ראה סלע שנפל משנים